

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان العين الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

فراموش شده هایی از فرهنگ حسینی

پیشگفتار

پرداختن به مسائل پیرامون واقعه عظیم شهادت آن دردانه دریای توحید و سلاله نورین نیرین، حضرت حسین (صلوات الله علیه)، کاریست بس عظیم که جز مخلصین، کس توان عرض اندام در آن را ندارد و نمی تواند حتی به اندازه ی ذره ای حق مطلب را درباره این نبأ عظیم بیان کند. با این وجود ما صرفاً از جایگاه یک کودک که علاقه تعلیم در مکتب سفینه نجات را دارد، بر آن شدیم تا احادیث، روایات و حکایات صحیح السند و صریح الدلاله ای را که در سخنرانی های جناب حجت الاسلام والمسلمین سید علی اکبر هاشمی موجود بود، در این نوشته گردآوری کنیم و در محضر حق جویان کاروان مصباح الهدی عرضه نماییم، باشد که به مدد محدثه کبری، حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام)، بنیان های فکری پیروان سیدالشهدا (علیه السلام) آنگونه که باید و شاید شکل بگیرد و مقداری از گرد و غبار غفلتشان زدوده شود.

۱- چرا سوگواری

در نخستین گام برای دانش افزایی درباره فرهنگ حسینی شایسته است به این سوال پاسخ دهیم که اصلاً چه لزومی دارد ما برای حضرت حسین (علیه السلام) به سوگواری پردازیم و ایام شهادت سبط گرانقدر رسول اکرم (صلوات الله علیه و آله) را گرامی بداریم، همین طور به زیارت مزار شریف آن حضرت در کربلا برویم و یا در راه آن حضرت مال و جان خویش را صرف کنیم. برای پاسخ به این سوالات احادیثی در ادامه ذکر می شود که هر کدام مناظر جدیدی را در این موضوعات مقابل دیدگان ما می گشاید.

در حدیث نخست حضرت ثامن الحجج (علیه السلام) در باب حضرت سید الشهدا (علیه السلام) و چگونگی بهره وری مطلوب از قیام ایشان لطیفه هایی بیان می کنند که راوی این اوامر یار باوفایش ریان بن شیب است، در ادامه متن و ترجمه آن را می بینیم:

۱- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرِّيَّانِ بْنِ شَيْبٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى الرِّضَا (عليه السلام) فِي أَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ فَقَالَ يَا ابْنَ شَيْبٍ أَصَائِمُ أَنْتَ قُلْتُ لَا فَقَالَ إِنَّ هَذَا الْيَوْمَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي دَعَا فِيهِ زَكَرِيَّا (عليه السلام) رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ (رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ) (آل عمران: ۳۸) فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَنَادَتْ زَكَرِيَّا (وَهُوَ قَائِمٌ فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى) (آل عمران: ۳۹) فَمَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ كَمَا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَزَكَرِيَّا ثُمَّ قَالَ يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ الْمُحَرَّمَ هُوَ الشَّهْرُ الَّذِي كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يُحَرِّمُونَ فِيهِ الظُّلْمَ وَالْقِتَالَ لِحُرْمَتِهِ فَمَا عَرَفْتَ هَذِهِ الْأُمَّةُ حُرْمَةَ شَهْرِهَا وَلَا حُرْمَةَ نَبِيِّهَا لَقَدْ قَتَلُوا فِي هَذَا الشَّهْرِ ذُرِّيَّتَهُ وَ سَبَوْا نِسَاءَهُ وَ انْتَهَبُوا ثَقْلَهُ فَلَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ أَبَدًا يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ كُنْتُ بَاكِيًا لَشَيْءٍ فَأَبْكِ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ع فَإِنَّهُ ذُبِحَ كَمَا يُذْبَحُ الْكَبْشُ وَ قُتِلَ مَعَهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ ثَمَانِيَّةٌ عَشَرَ رَجُلًا مَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ شَبِيهُونَ وَ لَقَدْ بَكَتِ السَّمَاوَاتُ السَّعْيَ وَ الْأَرْضُونَ لِقَتْلِهِ وَ لَقَدْ نَزَلَ إِلَى الْأَرْضِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ أَرْبَعَةُ آلَافٍ لِنَصْرِهِ فَلَمْ يُؤْذَنَ لَهُمْ فَهُمْ عِنْدَ قَبْرِهِ شُعْتُ غُبْرٍ إِلَى أَنْ يَقُومَ الْقَائِمُ (عليه السلام) فَيَكُونُونَ مِنْ أَنْصَارِهِ وَ شِعَارُهُمْ يَا لثَارَاتِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) يَا ابْنَ شَيْبٍ لَقَدْ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ (عليه السلام) أَنَّهُ لَمَّا قُتِلَ جَدِّي الْحُسَيْنُ (عليه السلام) أَمْطَرَتِ السَّمَاءُ دَمًا وَ تَرَابًا أَحْمَرَ يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ بَكَيْتَ عَلَى الْحُسَيْنِ (عليه السلام) حَتَّى تَصِيرَ دُمُوعُكَ عَلَى خَدَيْكَ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ كُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتَهُ صَغِيرًا كَانَ أَوْ كَبِيرًا قَلِيلًا كَانَ أَوْ كَثِيرًا يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ سَرَّكَ أَنْ تَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَ لَا ذَنْبَ عَلَيْكَ فَزِرِ الْحُسَيْنَ (عليه السلام) يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ سَرَّكَ أَنْ تَسْكُنَ الْغُرْفَ الْمُبْنِيَّةَ فِي الْجَنَّةِ مَعَ النَّبِيِّ (صلوات الله عليه) فَالْعَنَ قَتْلَهُ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ سَرَّكَ أَنْ يَكُونَ لَكَ مِنَ الثَّوَابِ مِثْلَ مَا لِمَنْ اسْتَشْهَدَ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ (عليه السلام) فَقُلْ مَتَى ذَكَرْتَهُ يَا لِيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزُ فَوْزًا عَظِيمًا يَا ابْنَ شَيْبٍ إِنَّ سَرَّكَ أَنْ تَكُونَ مَعَنَا فِي الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَانِ فَاحْزَنَ لِحُزْنِنَا وَ أَفْرَحَ لِفَرَحِنَا وَ عَلَيْكَ بَوْلَايَتِنَا فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا أَحَبَّ حَجْرًا لِحَشَرِهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. « عيون أخبار الرضا عليه السلام ؛ ج ۱: ۲۹۹ »

ریان بن شیب گفت: روز اول ماه محرم نزد حضرت رضا (علیه السلام) رفتم، حضرت فرمود: ای پسر شیب آیا روزه داری؟ عرض کردم: نه، فرمود این روزیست که زکریا (علیه السلام) به درگاه خدایش دعا کرد و

عرض کرد: {پروودگارا از سوی خود فرزند پاکیزه ای به من عطا فرما که تو دعا را می شنوی} (آل عمران. ۳۸) و خدا دعای او را بر آورده کرد و ملائکه را فرمود که به او ندا دادند {در حالی که او در محراب ایستاده، مشغول نیایش بود، خدا تو را به «یحیی» بشارت می دهد} (آل عمران. ۳۹) پس هر کس این روز را روزه بدارد سپس به درگاه خدای بلند مرتبه دعا کند، حقتعالی دعای او را مستجاب کند، همان طور که دعای زکریا (علیه السلام) را مستجاب گردانید. بعد حضرت فرمود: ای پسر شیب مَحْرَم آن ماهی است که اهل جاهلیت بجهت حرمتش ظلم و کشتار را در آن حرام میدانستند و این امت [قاتلان ابی عبدالله] حرمت این ماه را نشناختند و حرمت پیغمبر را نگاه نداشتند و در این ماه فرزند او را به شهادت رساندند و زنان او را اسیر کردند و مال او را غارت کردند، پس حقتعالی هرگز ایشان را نیامرزد. ای پسر شیب اگر بر هر چیزی گریان بودی، گریه کن بر حسین بن علی بن ابی طالب (علیهم السلام) که او مثل بره قربانی سر بریده شد و هیجده مرد از اهل بیتش که در روی زمین نظیر نداشتند با او شهید شدند و آسمانهای هفتگانه و زمینها بسبب شهادت او گریه کردند و چهار هزار فرشته برای یاری او به زمین فرو آمدند، اما امام به آنها اجازه جنگ با دشمن نداد، پس آنها در نزد قبر او مو پریشان و غبار آلوده اند تا روزی که قائم (علیه السلام) ظهور کند و از یاران او باشند و شعار آنها (یا لثارات الحسین علیه السلام) است. ای پسر شیب، پدرم از پدرش از جدش برای من روایت کرد که چون جد من حسین (علیه السلام) شهید شد، آسمان خون و خاک سرخ بارید. ای پسر شیب اگر بر حسین (علیه السلام) گریه کردی، تا اینکه اشکهایت بر گونه هایت جاری شد، حقتعالی همه گناهای که مرتکب شده ای می آمرزد، صغیره باشد یا کبیره، کم باشد یا زیاد. ای پسر شیب اگر اینکه خدا را ملاقات کنی در حالی که هیچ گناهی نداری، تو را شاد می کند [برای رسیدن به این حالت] حسین (علیه السلام) را زیارت کن. ای پسر شیب اگر اینکه در غرفه های با عظمت بهشت همراه پیغمبر (صلوات الله علیه) ساکن باشی، تو را شاد می کند [برای رسیدن به این حالت] گشندگان حسین (علیه السلام) را لعنت کن. ای پسر شیب اگر اینکه ثواب کسی را داشته باشی که با حسین (علیه السلام) شهید شد، شادت می کند، [برای رسیدن به این حالت] وقتی آن بزرگوار را یاد کردی بگو یا لَیْسَنی کُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِیماً. (ای کاش من با آنها بودم پس به پیروزی بزرگ می رسیدم) ای پسر شیب اگر اینکه با ما باشی در درجات عالیات بهشت، شادت می کند [برای رسیدن به این حالت] غمگین باش برای اندوه ما و شاد باش برای شادی ما و برای تو عشق ورزی به ما لازم است زیرا اگر کسی به سنگی عشق بورزد حقتعالی او را روز قیامت با آن سنگ

محشور می کند. «ر.ک. عیون أخبار الرضا علیه السلام / ترجمه آقا نجفی؛ ج ۱؛ ص ۲۲۵»

حدیث دیگر از زبان مبارک حضرت صادق (علیه السلام) جاری شده که چگونگی عزاداری گروهی از ملائکه بر حضرت حسین (علیه السلام) را شامل می شود.

۲- مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُوسَى بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ الْكَلْبِيِّ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام): إِنَّ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) شُعْتُ غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ رَيْسُهُمْ مَلَكٌ يُقَالُ لَهُ مَنْصُورٌ فَلَا يَزُورُهُ زَائِرٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَلَا يُودَعُهُ مُودَعٌ إِلَّا شَبَّعُوهُ وَلَا مَرَضٌ إِلَّا عَادُوهُ وَلَا يَمُوتُ إِلَّا صَلَّوْا عَلَى جَنَازَتِهِ وَاسْتَغْفَرُوا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ. (الكافي ط - الإسلامية)؛ ج ۴؛ ص ۵۸۱

همانا چهار هزار فرشته مو پریشان و غبار آلوده در اطراف قبر حضرت حسین (علیه السلام) هستند که تا روز قیامت بر آن جناب می گریند، رئیس ایشان فرشته ای است که به او منصور گفته می شود، هیچ زائری به زیارت آن حضرت نمی رود مگر آنکه این فرشتگان به استقبالش می روند و هیچ وداع کننده ای با آن حضرت وداع نمی کند مگر آنکه همراهیش می کنند و زائری مریض نمی شود مگر آنکه این فرشتگان عیادتش کرده و نمی میرد مگر آنکه ایشان بر جنازه اش نماز می خوانند و بعد از مرگش برای او طلب آمرزش می کنند. (ر.ک. کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی؛ ص ۳۸۷)

حضرت صادق حدیث دیگری نیز درباره این فرشتگان فرموده اند و علاوه بر آن به وصف عکس العمل رسول اعظم (صلوات الله علیه) و امیر المومنین (علیه افضل الصلوات) نسبت به زوار الحسین (علیه صلوات الله) پرداخته اند که در ادامه ذکر می شود.

۳- وَ عَنْهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ حَسَنِ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ (عليه السلام) قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً مُوَكَّلِينَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) - فَإِذَا هَمَّ الرَّجُلُ بِزِيَارَتِهِ فَاعْتَسَلَ نَادَاهُ مُحَمَّدٌ ص - يَا وَفَدَ اللَّهُ أَبْشِرُوا بِمِرَافَقَتِي فِي الْجَنَّةِ وَ نَادَاهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع أَنَا ضَامِنٌ لِقَضَاءِ حَوَائِجِكُمْ وَ دَفْعَةِ الْبَلَاءِ عَنْكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ثُمَّ اكْتَنَفَهُمْ

النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ عَلَيَّ (عليه السَّلام) - عَنْ أَيْمَانِهِمْ وَ عَنْ شَمَائِلِهِمْ حَتَّى يَنْصَرِفُوا إِلَى أَهَالِيهِمْ. (وسائل
الشيعة ؛ ج ١٤ ؛ ص ٤٨٤)

خداوند متعال فرشتگانی دارد که موکل قبر حضرت حسین (علیه السَّلام) هستند، هنگامی که شخص قصد زیارت آن حضرت را می نماید و غسل می کند، حضرت محمد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) ایشان را صدا می کند: که ای مسافرین خدا بشارت باد شما را که با من در بهشت همراه خواهید بود و امیر المؤمنین (علیه السَّلام) ایشان را صدا می کند: که من ضامن بر آورده شدن حوائج شما و دور کردن بلا از شما در دنیا و آخرت هستم. سپس پیامبر (صلوات الله علیه) و حضرت علی (علیه السَّلام) دور ایشان از راست و چپ حلقه می زنند، تا به سوی خانواده های خود باز گردند. (ر.ک. کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی؛ ص ۵۰۰)

پیشوای ششم شیعیان، امام جعفر صادق (علیه السَّلام)، علاوه بر آنکه از محبت پیامبر اکرم (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ) و امیر مومنان (علیه السَّلام) نسبت به زائران حسینی سخن می گویند، از طلب مغفرت حضرت صدیقه طاهره (علیها السَّلام) برای زائران حضرت حسین نیز پرده برداری می نمایند و این موهبت را نیز برای این افراد برمی شمارند.

۴- حَدَّثَنِي حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَّاءِ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ دَاوُدَ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا) تَحْضُرُ لَزَوَّارِ قَبْرِ ابْنِهَا الْحُسَيْنِ (عليه السَّلام) فَتَسْتَغْفِرُ لَهُمْ ذُنُوبَهُمْ. (كامل الزیارات ؛ النص ؛ ص ۱۱۸)

همانا حضرت فاطمه (علیها السَّلام) دخت حضرت محمد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) نزد زوار قبر پسرش حضرت حسین بن علی (علیهما السَّلام) حاضر شده و طلب آمرزش برای گناهان ایشان می نماید. (ر.ک. کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی ؛ ص ۳۸۶)

مقام زوار حضرت حسین تا بدان جا بالا می رود که حضرت امام جعفر صادق در دعای بعد نمازشان برای این زائران دعا می کنند و از خداوند برای ایشان طلب توفیق می نمایند.

۵ منبع تغییر کرده زیرا در تهذیب ج ۱۸ ص ۳۲۵ نیامده است - وَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى وَ غَيْرِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ جَمِيعاً عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ غَسَّانِ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ وَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فَقِيلَ لِي ادْخُلْ فَدَخَلْتُ فَوَجَدْتُهُ فِي مُصَلَّاهُ فَجَلَسْتُ حَتَّى قَضَى صَلَاتَهُ فَسَمِعْتُهُ وَ هُوَ يُنَاجِي رَبَّهُ وَ هُوَ يَقُولُ يَا مَنْ خَصَّنَا بِالْكَرَامَةِ وَ خَصَّنَا بِالْوَصِيَّةِ وَ وَعَدَنَا الشَّفَاعَةَ وَ أَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَى وَ مَا بَقِيَ وَ جَعَلَ أَقْبَدَهُ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْنَا اغْفِرْ لِي وَ لِإِخْوَانِي وَ لِزُورَارِ قَبْرِ أَبِي الْحُسَيْنِ (صلوات الله عليه) - الَّذِينَ أَنْفَقُوا أَمْوَالَهُمْ وَ اشْخَصُوا أَبْدَانَهُمْ رَغْبَةً فِي بَرٍّ نَا وَ رَجَاءً لِمَا عِنْدَكَ فِي صَلَاتِنَا وَ سُرُوراً أَدْخَلُوهُ عَلَى نَبِيِّكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - وَ إِجَابَةً مِنْهُمْ لَأَمْرِنَا وَ غَيْظاً أَدْخَلُوهُ عَلَى عَدُوِّنَا أَرَادُوا بِذَلِكَ رِضَاكَ فَكَافَاهُمْ عَنَّا بِالرِّضْوَانِ - وَ أَكْلَاهُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ اخْلَفَ عَلَى أَهَالِيهِمْ وَ أَوْلَادِهِمُ الَّذِينَ خُلِفُوا بِأَحْسَنِ الْخَلْفِ وَ اصْحَبَهُمْ وَ أَكْفَاهُمْ شَرَّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَ كُلِّ ضَعِيفٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ شَدِيدٍ وَ شَرِّ شَيَاطِينِ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ أَعْطَاهُمْ أَفْضَلَ مَا أَمْلُوا مِنْكَ فِي غُرْبَتِهِمْ عَنْ أَوْطَانِهِمْ وَ مَا آثَرُونَا بِهِ عَلَى أُنْبَائِهِمْ وَ أَهَالِيهِمْ وَ قَرَابَاتِهِمْ اللَّهُمَّ إِنَّ أَعْدَاءَنَا عَابُوا عَلَيْهِمْ خُرُوجَهُمْ فَلَمْ يَنْهَهُمْ ذَلِكَ عَنِ الشُّخُوصِ إِلَيْنَا وَ خِلَافاً مِنْهُمْ عَلَى مَنْ خَالَفَنَا فَارْحَمْ تِلْكَ الْوُجُوهُ الَّتِي قَدْ غَيَّرَتْهَا الشَّمْسُ وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْخُدُودَ الَّتِي تَقَلَّبَتْ عَلَى حُفْرَةِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) - وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْأَعْيُنَ الَّتِي جَرَتْ دُمُوعُهَا رَحْمَةً لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْقُلُوبَ الَّتِي جَزَعَتْ وَ احْتَرَقَتْ لَنَا وَ ارْحَمْ الصَّرْحَةَ الَّتِي كَانَتْ لَنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ تِلْكَ الْأَنْفُسَ وَ تِلْكَ الْأَبْدَانِ حَتَّى تُوَفِّيَهُمْ عَلَى الْحَوْضِ يَوْمَ الْعَطَشِ - فَمَا زَالَ وَ هُوَ سَاجِدٌ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ لَوْ أَنَّ هَذَا الَّذِي سَمِعْتُ مِنْكَ كَانَ لِمَنْ لَا يَعْرِفُ اللَّهَ لَظَنَنْتُ أَنَّ النَّارَ لَا تَطْعَمُ مِنْهُ شَيْئاً وَ اللَّهُ لَقَدْ تَمَنَّيْتُ أَنِّي كُنْتُ زُرَّتُهُ وَ لَمْ أَحِجَّ فَقَالَ لِي مَا أَقْرَبَكَ مِنْهُ فَمَا الَّذِي يَمْنَعُكَ مِنْ زِيَارَتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاوِيَةُ لِمَ تَدْعُ ذَلِكَ قُلْتُ لَمْ أَدْرِ أَنَّ الْأَمْرَ يَبْلُغُ هَذَا كُلَّهُ قَالَ يَا مُعَاوِيَةُ مَنْ يَدْعُو لِزُورَارِهِ فِي السَّمَاءِ أَكْثَرَ مِمَّنْ يَدْعُو لَهُمْ فِي الْأَرْضِ يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدْعُهُ فَمَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنَّ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فَيَمُنَّ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صلوات الله عليه) وَ عَلَى وَ فَاطِمَةَ وَ الْأَئِمَّةَ (عليهم السلام) - أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدَاً مِمَّنْ يَنْقَلِبُ بِالْمَغْفِرَةِ لِمَا مَضَى وَ يُغْفَرُ لَهُ ذُنُوبُ سَبْعِينَ

سَنَةً أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا مِمَّنْ تُصَافِحُهُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا فِيمَنْ يَخْرُجُ وَ لَيْسَ لَهُ ذَنْبٌ فَيُنَبِّعَ بِهِ أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا مِمَّنْ يُصَافِحُ رَسُولَ اللَّهِ (صلوات الله عليه) . (وسائل الشيعة؛ ج ۱۴؛ ص ۴۱۱)

اجازه خواستم که نزد امام صادق (علیه السلام) بروم، به من گفته شد: داخل شو، پس وارد شدم و امام (علیه السلام) را در جای نمازش دیدم، پس نشستم تا حضرت نمازش را تمام کرد و صدایشان را شنیدم در حالی که با پروردگارش مناجات می کرد و می گفت: ای کسی که بزرگواری را مخصوص به ما کردی و وصیت را نیز مخصوص ما کردی و به ما وعده شفاعت دادی و علم گذشته و آینده را به ما بخشیدی و دلهای مردم را خواستار ما نمودی، من و برادران و زائرین قبر پدرم حسین علیه السلام را بیمارز، آنان که اموالشان را انفاق کرده و بدن هایشان را خسته کرده اند برای علاقه به احسان برای ما و به امید آنچه در نزد تست به خاطر احسان به ما و برای شاد کردن پیغمبرت و به جهت اجابت کردنشان فرمان ما و به قصد ناراحت کردن دشمنان ما. نیتشان از این ایثار به دست آوردن خشنودی تو است پس تو هم از طرف ما به وسیله بهشت احسانشان را پاسخ ده و در شب و روز نگاهدارشان باش و اهل و اولادی که از ایشان باقی مانده اند را بهترین جانشینان قرار بده و حافظشان باش و شر هر ستمگر سرکش و هر مخلوق ضعیف و قوی خود و شر شیاطین جن و انس را از ایشان دور کن و اعطاء کن به ایشان برترین چیزی را که در دور بودنشان از اوطان خویش از تو آرزو کرده اند و نیز بالاتر از آنچه را که به خاطرش ما را بر فرزندان و خانواده و نزدیکانشان ترجیح داده اند ببخش، خدایا همانا دشمنان ما به خاطر خروجشان، این زائران را را مورد سرزنش قرار دادند ولی این حرکت ایشان را از تمایل به ما باز نداشت و ثبات قدم اینها به خاطر مخالفتشان با دشمنان ما است، پس تو این صورت هایی که آفتاب آنها را تغییر داده و گونه هایی را که روی قبر ابی عبد الله الحسین علیه السلام قرار می گیرند مشمول رحمت قرار بده و به آن چشم هایی که به خاطر دلسوزی بر ما اشکهایش را جاری کرد، رحم کن و به آن دل هایی که برای ما به بیتابی کرد و سوخت، رحم کن و به فریادی که بخاطر ما بود رحم کن، خداوند! من این بدن ها و روح ها را نزد تو امانت قرار داده ام تا در روز عطش که بر حوض کوثر وارد می شوند آنها را سیراب نمائی. و پیوسته امام علیه السلام در سجده این دعا را می خواندند و هنگامی که کارشان تمام شد، گفتم: فدایت شوم اگر این چیزهایی که من از شما شنیدم برای کسی باشد که خداوند را نمی شناسد، گمان کنم آتش جهنم چیزی از او را نابود نمی کند. به خدا سوگند آرزو دارم آن حضرت را زیارت کنم در حالی که به حج نرفته ام، امام به من فرمودند: چقدر به آن جناب نزدیک هستی، پس چه چیز تو را از زیارتش باز می دارد؟ سپس فرمودند: ای معاویه زیارت آن حضرت را ترک مکن. عرض کردم: نمی دانستم که امر به این رتبه می رسد. حضرت فرمودند: ای معاویه کسانی که برای زائرین امام حسین علیه السلام در آسمان می کنند بیشتر هستند از آنان که در زمین برای ایشان دعاء می نمایند. ای معاویه زیارت آن حضرت را ترک نکن، پس هر کس آن را ترک کند به قدری افسوس خواهد خورد

که آرزو می کند کاش قبر آن حضرت در دسترس او بود. آیا دوست نداری که خداوند پیکر و سیاهی تو را در میان گروهی ببیند که رسول خدا (صلوات الله علیه) و علی و فاطمه و امامان (علیهم السلام) برای آنان دعا می کنند؟ آیا دوست نداری که فردای قیامت در زمره کسانی باشی که با بخشش گناهان گذشته وارد می شوند و گناهان هفتاد سالش آمرزیده می شود آیا دوست نداری که فردای قیامت در زمره کسانی باشی که فرشتگان با آنان مصافحه می کنند؟ آیا دوست نداری که فردای قیامت در زمره کسانی باشی که خارج می شوند در حالی که گناهی ندارند که به کیفرش گرفتار شوند؟ آیا دوست نداری که فردای قیامت از گروهی باشی که با رسول خدا (صلوات الله علیه) مصافحه می کنند؟

۶- ادامه بحث به حدیثی اشاره می کنیم که گفتگویست بین حضرت موسی (علی نبینا وعلیه السلام) و خداوند متعال و سندیست بروالایی مرتبه عاشورا و مسائل پیرامونش.

الشَّيْخُ فُخْرُ الدِّينِ الطُّرَيْحِيُّ فِي مَجْمَعِ الْبَحْرَيْنِ، وَ فِي حَدِيثٍ مُنَاجَاةٍ مُوسَى (عَلَى نَبِينَا وَعَلَيْهِ السَّلَام) وَقَدْ قَالَ: يَا رَبِّ لِمَ فَضَّلْتَ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ) عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَضَّلْتُهُمْ لِعَشْرِ خِصَالٍ قَالَ مُوسَى (عَلَى نَبِينَا وَعَلَيْهِ السَّلَام) وَمَا تِلْكَ الْخِصَالُ الَّتِي يَعْمَلُونَهَا حَتَّى أَمَرَ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَعْمَلُونَهَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الصَّلَاةُ وَالزَّكَاةُ وَالصَّوْمُ وَالْحَجُّ وَالْجِهَادُ وَالْجُمُعَةُ وَالْجَمَاعَةُ وَالْقُرْآنُ وَالْعِلْمُ وَالْعَاشُورَاءُ قَالَ مُوسَى (عَلَى نَبِينَا وَعَلَيْهِ السَّلَام) يَا رَبِّ وَمَا الْعَاشُورَاءُ قَالَ الْبُكَاءُ وَالتَّبَاكِيُّ عَلَى سِبْطِ مُحَمَّدٍ (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ) وَالْمَرْتَبَةُ وَالْعَزَاءُ عَلَى مُصِيبَةٍ وُلِدَ الْمُصْطَفَى (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ) يَا مُوسَى (عَلَى نَبِينَا وَعَلَيْهِ السَّلَام) مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِي فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ بَكَى أَوْ تَبَاكَى وَتَعَزَّى عَلَى وُلْدِ الْمُصْطَفَى (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ) إِلَّا وَكَانَتْ لَهُ الْجَنَّةُ ثَابِتًا فِيهَا وَمَا مِنْ عَبْدٍ أَنْفَقَ مِنْ مَالِهِ فِي مَحَبَّةِ ابْنِ بِنْتِ نَبِيِّهِ طَعَامًا وَغَيْرَ ذَلِكَ دَرَاهِمًا إِلَّا وَبَارَكْتُ لَهُ فِي الدَّارِ الدُّنْيَا الدَّرْهَمَ بِسَبْعِينَ دَرَاهِمًا وَكَانَ مُعَافَاً فِي الْجَنَّةِ وَغَفَرْتُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَعَزَّيْتُ وَجَلَالِي مَا مِنْ رَجُلٍ أَوْ امْرَأَةٍ سَالَ دَمْعُ عَيْنَيْهِ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ وَغَيْرِهِ قَطْرَةً وَاحِدَةً إِلَّا وَكُتِبَ لَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ. (مستدرک الوسائل و

مستنبط المسائل؛ ج ۱۰؛ ص ۳۱۸)

حضرت موسی (علی نبینا وعلیه السلام) هنگام مناجات به خداوند گفت: خدایا چرا امت محمد (صلوات الله علیه) را بر سایر امت ها برتری دادی؟ خداوند متعال فرمود: آنها را برای اینکه ده ویژگی دارند، برتری دادم.

موسی (علی نبینا وعلیه السلام) گفت: ویژگی هایی که آنها انجام می دهند، چیست؟ تا اینکه دستور دهم بنی اسرائیل هم عمل کنند خداوند متعال فرمود: نماز، زکات، روزه، حج، جهاد، نماز جمعه، جماعت، کتاب خوانده شده، علم و عاشورا. حضرت موسی (علی نبینا وعلیه السلام) گفت: خدا یا! عاشورا چیست؟ خداوند فرمود: گریه و خود را به گریه زدن برای نوه محمد (صلوات الله علیه) و مرثیه خوانی و سوگواری بر اندوه فرزند مصطفی (صلوات الله علیه و آله)، ای موسی (علی نبینا وعلیه السلام)! هر کدام از بندگانم که در آن زمان به خاطر نوه مصطفی (صلوات الله علیه) بگرید یا خود را بگریه بزند و سوگواری کند، بهشت پاداش اوست و در آن جاودان خواهد ماند و هر کدام از بندگانم که به خاطر عشق به پسر دختر پیامبرش مقداری از مالش را به صورت غذا، یا درهمی چیز دیگر خرج کند در دنیا هر یک درهم را به هفتاد درهم برکت می دهم و در بهشت معاف از سوال خواهد بود و گناهانش را می بخشم و قسم به عزت و جلالم، هر مرد و زنی که در روز عاشورا یا روز دیگر، یک قطره از اشک چشمش جاری شود، پاداش صد شهید برای او نوشته می شود.

۷- در این بخش میهمان حضرت باقر (علیه السلام) هستیم تا اینکه با کلام نور خود، دریایی دیگر از معارف مربوط به حضرت حسین (علیه السلام) را برای ما بشکافند، بلکه ما نیز به قدر توان خود از این شراب طهور لبی تر کنیم و مست عشق ارباب رباب (علیهما السلام) گردیم.

الْمَزَارُ الْقَدِيمُ، عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام) فِي حَدِيثٍ تَقَدَّمَ صَدْرُهُ قَالَ قَالَ: يَا عَلْقَمَةُ وَ اَنْدُبُوا الْحُسَيْنَ (عليه السلام) وَ ابْكُوهُ وَ لِيَأْمُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ فِي دَارِهِ بِالْبُكَاءِ عَلَيْهِ وَ يُقِيمَ عَلَيْهِ فِي دَارِهِ الْمُصِيبَةَ بِإِظْهَارِ الْجَزَعِ وَ الْبُكَاءِ وَ تَلَاَقَوْا يَوْمَئِذٍ بِالْبُكَاءِ بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ فِي الْبُيُوتِ وَ حَيْثُ تَلَاَقَيْتُمْ وَ لِيُعَزِّ بَعْضُكُمْ بَعْضًا بِمُصَابِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) قُلْتُ أَصْلَحَكَ اللَّهُ كَيْفَ يُعَزِّي بَعْضُنَا بَعْضًا قَالَ تَقُولُونَ أَحْسَنَ اللَّهُ أَجُورَنَا بِمُصَابِنَا بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) وَ جَعَلَنَا مِنَ الطَّالِبِينَ بِثَأْرِهِ مَعَ الْإِمَامِ الْمَهْدِيِّ إِلَى الْحَقِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ إِنْ اسْتَطَاعَ أَحَدُكُمْ أَنْ لَا يَمُضِيَ يَوْمُهُ فِي حَاجَةٍ فَافْعَلُوا فَإِنَّهُ يَوْمٌ نَحْسُ لَا تُقْضَى فِيهِ حَاجَةُ مُؤْمِنٍ وَ إِنْ قُضِيَتْ لَمْ يُبَارَكْ فِيهَا وَ لَمْ يُرْشَدْ وَ لَا يَدَّخِرَنَّ أَحَدُكُمْ لِمَنْزِلِهِ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ شَيْئًا فَإِنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يُبَارَكْ فِيهِ قَالَ الْبَاقِرُ (عليه السلام) أَنَا ضَامِنٌ لِمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَا تَقَدَّمَ بِهِ الذِّكْرُ مِنْ عَظِيمِ الثَّوَابِ وَ حَشَرَهُ اللَّهُ فِي جُمْلَةِ الْمُسْتَشْهِدِينَ مَعَ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) ص الْخَبَرِ. (مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل؛ ج ۱۰؛ ص ۳۱۶)

ای علقمه! بر حسین (علیه السلام) گریه و زاری کنید و باید هر کدام از شما به کسانی که در خانه اش هستند، دستور دهد که بر حسین (علیه السلام) گریه کنند و باید در خانه اش مجلس عزایی که در آن آشکارا و بلند، بی تابی و گریه کنند، برپا کنند و در آن روز با گریه بلند در خانه ها به دیدار هم بروید و هر جا یکدیگر را دیدید، باید همدیگر را به خاطر مصیبت حضرت حسین (علیه السلام) تسلی دهید. [علقمه می گوید] عرض کردم: خداوند شما را سلامت بدارد، چگونه یکدیگر را تسلی بدهیم؟ امام فرمود: بگویید: خداوند پاداش ما را به خاطر عزاداری بر ابی عبدالله الحسین (علیه السلام) گرامی بدارد و همراه امام مهدی که در راه حق و از خاندان محمد (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) است، ما را از خونخواهان حضرت حسین (علیه السلام) قرار بدهد و اگر هر کدام از شما می تواند، آن روزش را فعالیت اقتصادی نکند زیرا آن روز [عاشورا] نحس است و حاجت مومن در آن برآورده نمی شود و اگر بر آورده شود هرگز برکتی در آن نخواهد بود و رشد نمی کند و هیچکدامتان در آن روز برای منزلش چیزی ذخیره نکند زیرا هر کس این کار را بکند هرگز برکتی در آن نخواهد بود. امام باقر (علیه السلام) [در ادامه] فرمود: من ضامنم برای کسی که این کارها را که ذکر شد، انجام دهد، نزد خدای متعال ثواب بسیار است و خداوند او را در گروه کسانی که همراه حضرت حسین (علیه السلام) شهید شدند محشور می کند.

۲- چگونه سوگواری

پس از آنکه با ذکر احادیث مستند و صریح الدلالة، اهمیت و لزوم سوگواری بر سید الشهداء (علیه السلام) بر ما مسلم شد، شایسته است، احادیث و روایاتی نیز در باب چگونگی سوگواری بر آن فخر دوران بیان شود تا اعمال ما در این وادی دقیقاً مطابق دستورات و تابع سنت حضرات معصومین (علیهم صلوات الله) باشد.

در اینجا باید به این مهم نیز اشاره کنیم که اعلی درجه سوگواری بر پرورده کنار رسول خدا حسین (علیه السلام) تا آنجا که ما دریافتیم بی پاوسر شدن برای زیارت آن حضرت به ویژه کربلای معلی است و این موضوع را در نه دسته روایات می توانیم بررسی کنیم.

۱- در نخستین دسته روایتی از زبان مبارک ساکن مقعد صدق، حضرت صادق (علیه افضل الصلوات) است که آن نور عظیم برتری زمین کربلا بر سایر نقاط را بیان می دارند تا آنجا که مقام زمین کربلا را حتی از مکه مکرمه نیز فراتر معرفی می کنند.

کِتَابُ أَبِي سَعِيدٍ الْعُصْفَرِيِّ، بِرِوَايَةِ الشَّيْخِ أَبِي مُحَمَّدٍ هَارُونَ بْنِ مُوسَى التَّلْعُكَبَرِيِّ عَنْ أَبِي عَلِيٍّ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامِ بْنِ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ خَاقَانَ التَّهْدِيَّ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الصَّرْفِيِّ أَبُو سُمَيْنَةَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ الْعُصْفَرِيُّ وَهُوَ عَبَّادٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَزِيدَ بَيَّاعِ السَّابَرِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: إِنَّ أَرْضَ مَكَّةَ قَالَتْ مَنْ مِثْلِي وَقَدْ جُعِلَ بَيْتُ اللَّهِ عَلَى ظَهْرِي يَأْتِينِي النَّاسُ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ وَجُعِلَتْ حَرَمَ اللَّهِ وَأَمْنُهُ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهَا أَنْ كُفِّي وَقَرِّي فَأَوْعِزْتِي مَا فَضَلْتُ مَا فَضَّلْتَ بِهِ فِيمَا أُعْطِيتُ كَرْبَلَاءَ إِلَّا بِمَنْزِلَةِ إِبْرَةٍ غُمِسَتْ فِي الْبَحْرِ فَحَمَلَتْ مِنْ مَاءِ الْبَحْرِ وَ لَوْ لَا تَرَبُّهُ كَرْبَلَاءَ مَا فَضَّلْتَ وَلَوْ لَا مَنْ تَضَمَّنَتْ أَرْضُ كَرْبَلَاءَ مَا خَلَقْتُكَ وَلَا خَلَقْتُ الْبَيْتَ الَّذِي بِهِ افْتَخَرْتَ فَقَرِّي وَ اسْتَقَرِّي وَ كُونِي ذَنْبًا مُتَوَاضِعًا ذَلِيلًا مَهِينًا غَيْرَ مُسْتَكْبِفٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ عَلَى أَرْضِ كَرْبَلَاءَ وَلَا أَسْخَطْتُكَ فَهَوَيْتَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ. (مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل ؛ ج ۱۰ ؛ ص ۳۲۱)

همانا زمین مکه گفت: کیست مثل من؟ در حالی که خانه خدا پشت من قرار داده شده و مردم از هر سرزمین دور به سمت من می آیند و من حرم خدایم و پناهگاه او. [در جواب] خدا به او فرمود: ساکت باش و سرجایت بنشین، به عزتم قسم، آن برتری که به تو داده شده در مقابل برتری کربلا، مانند قطره ایست که در دریا نابود شود و اگر زمین کربلا نبود، برتری داده نمی شدی و اگر کسی که زمین کربلا او را در بر گرفته نبود، تو را و خانه ای را که به آن افتخار می کنی، نمی آفریدم پس ساکت باش و آرام بگیر و چیزی بی ارزش و خوار و خفیف باش و در مقابل زمین کربلا سرپیچی و غرور نداشته باش و گرنه بر تو خشم می گیرم و تو را در آتش جهنم جای می دهم.

۲- در میان دسته دوم روایات حضرت کاظم (سلام الله علیه) ما را بادرجات مختلف ثواب زیارت حضرت حسین (علیه السلام) آشنا می کنند و از این سخن گهربار می توان دریافت که زائر الحسین (سلام الله علیه) براساس ویژگی هایی که دارد درجات مختلفی از حظ و ثواب را برای خود بر می چیند.

وَقَالَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) أَدْنَى مَا يُثَابُّ بِهِ زَائِرُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهِ) بِشَطِّ الْفُرَاتِ إِذَا عَرَفَ حَقَّهُ وَ حُرْمَتَهُ وَ وَلَايَتَهُ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ. (من لا يحضره الفقيه ؛ ج ۲ ؛ ص ۵۸۱)

موسی بن جعفر علیه السلام فرمودند: کمترین ثوابی که به زیارت کننده ابی عبدالله (سلام الله علیه) اگر حق، حرمت و ولایت او را بشناسد در رود فرات داده می شود این است که تمام گناهان گذشته و آینده او بخشیده می شود.

۳- در بخش سوم حضرت صادق (سلام الله علیه) حدیثی دارند که در آن شیعیان خود را به زیارت حضرت حسین (سلام الله علیه) تشویق می کنند و ثواب زیارت آن امام غریب (سلام الله علیه) را برتر از چندین حج می دانند.

وَبِالْإِسْنَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (سلام الله علیه) فَقُلْتُ لَهُ جُعِلَتْ فِدَاكَ آتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ (سلام الله علیه) قَالَ نَعَمْ فَآتَتْ قَبْرَ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ (سلام الله علیهما) أَطِيبَ الطَّيِّبِينَ وَأَطْهَرَ الطَّاهِرِينَ وَأَبْرَّ الْأَبْرَارِ فَإِذَا زُرْتَهُ كَتَبَ اللَّهُ لَكَ بِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ حَجَّةً.

***دیده شود (وسائل الشيعة؛ ج ۱۴؛ ص ۴۴۸)

ابوسعید مدائنی می گوید: نزد امام صادق رفتم و به ایشان گفتم: فدایتان گردم، آیا به زیارت قبر ابی عبدالله بروم؟، فرمودند: بله به زیارت قبر فرزند رسول خدا که خوبترین خوبان و پاک ترین پاکیزگان و نیکوترین نیکویان است برو و وقتی او را زیارت کردی، خدا برای تو بیست و پنج حج می نویسد.

۴- زیارت ابی عبدالله (علیه السلام) که به عنوان برترین سوگواری و تعظیم شعائر حسینی (سلام الله علیه) شناخته شد، مقام و درجتش در دسته چهارم روایات و احادیث تا بدان جا بالا می رود که از چندین حج و عمره برتر شناخته می شود.

مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ زَيْعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَمَرَّ قَوْمٌ عَلَى حَمِيرٍ فَقَالَ أَيْنَ يُرِيدُ هَؤُلَاءِ قُلْتُ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ قَالَ فَمَا يَمْنَعُهُمْ مِنْ زِيَارَةِ الشَّهِيدِ الْغَرِيبِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَ زِيَارَتُهُ وَاجِبَةٌ قَالَ زِيَارَتُهُ خَيْرٌ مِنْ حَجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ وَ عُمْرَةٍ وَ حَجَّةٍ حَتَّى عَدَّ عِشْرِينَ حَجَّةً وَ عُمْرَةً ثُمَّ قَالَ مَقْبُولَاتٍ مَبْرُورَاتٍ قَالَ فَوَ اللَّهُ مَا قُمْتُ حَتَّى أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ إِنِّي قَدْ حَجَجْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي تَمَامَ الْعِشْرِينَ حَجَّةً قَالَ هَلْ زُرْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَا قَالَ لَزِيَارَتُهُ خَيْرٌ مِنْ عِشْرِينَ حَجَّةً. (الكافي (ط - الإسلامية)؛ ج ۴؛ ص ۵۸۱)

یزید بن عبد الملک می گوید: همراه امام صادق علیه السلام بودم که گروهی سوار بر الاق از آنجا گذشتند، حضرت فرمود: این گروه به کجا می روند؟ عرض کردم: به زیارت قبور شهدا. فرمود: چه چیزی اینان را از زیارت قبر آن شهید غریب باز می دارد؟ مردی از اهل عراق عرض کرد: مگر زیارتش واجب است؟ فرمود: زیارتش برتر است از

یک حج و یک عمره و یک حج... همچنان بر شمرد تا به بیست حج و بیست عمره رسید، آنگاه فرمود: و همه صحیح و مقبول درگاه الهی. راوی گفت: به خدا سوگند هنوز از جای خود برنخاسته بودم که مردی به خدمت حضرت شرفیاب شد و عرض کرد: من نوزده بار به حج رفته‌ام، از خداوند بخواه که مرا روزی دهد تا بیست حج را کامل کنم، حضرت فرمود: آیا تاکنون قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کرده‌ای؟ عرض کرد: نه، حضرت فرمود: مسلماً زیارت امام حسین علیه السلام برتر از بیست بار حج کردن است. (پاداش نیکبها و کیفر گناهان / ترجمه ثواب الأعمال ؛ ص ۲۴۸)

۵- در دسته پنجم روایاتی وجود دارند که دریچه ای برتر از فضل زیارت را مقابل ما می گشایند، که آن رفع غم و اندوه زائر الحسین است.

***این سند پیدا نشد؟؟؟؟=الکامل ۲۸۶

حضرت صادق: مازار قبر الحسین علیه السلام مکروب الا نفس الله کربته و لا ملهوف الا فرج الله عنه و قضی حاجته.

هر غمگینی که مزار حضرت حسین (علیه السلام) را زیارت کند خدا اندوهش را برطرف می کند و هر ستمدیده ای که آن حضرت را زیارت کند خدا درکارش گشایش حاصل می کند و حاجتش را برآورده می نماید.

۶- موهبت دیگری که خداوند متعال در زیارت حضرت سید الشهداء قرار داده زیاد شدن عمر است که در دسته ششم روایات این مفهوم قابل مشاهده است.

وَعَنْهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ حَازِمٍ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَنْ أَتَى عَلَيْهِ حَوْلٌ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) نَقَصَ اللَّهُ مِنْ عُمرِهِ حَوْلًا وَ لَوْ قُلْتُ إِنَّ أَحَدَكُمْ يَمُوتُ قَبْلَ أَجَلِهِ بِثَلَاثِينَ سَنَةً لَكُنْتُ صَادِقًا وَ ذَلِكَ أَنَّكُمْ تَتْرَكُونَ زِيَارَتَهُ فَلَا تَدْعُوهَا يَمُدُّ اللَّهُ فِي أَعْمَارِكُمْ وَ يَزِيدُ فِي أَرْزَاقِكُمْ وَ إِذَا تَرَكْتُمْ زِيَارَتَهُ نَقَصَ اللَّهُ مِنْ أَعْمَارِكُمْ وَ أَرْزَاقِكُمْ فَتَنَافَسُوا فِي زِيَارَتِهِ وَ لَا تَدْعُوا ذَلِكَ فَإِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ (عليهما السلام) شَاهِدٌ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى وَ عِنْدَ رَسُولِهِ وَ عِنْدَ عَلِيٍّ وَ عِنْدَ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. (تهذيب الأحكام (تحقيق خراسان) ؛ ج ۶ ؛ ص ۴۳)

کسی که یک سال سپری کند و به زیارت قبر حضرت حسین علیه السلام نرود خداوند یک سال از عمرش کسر می کند و اگر بگویم همانا برخی از شماها سی سال قبل از عمر طبعی اش از دنیا می روند، قطعاً درست گفته ام، زیرا زیارت حسین علیه السلام را ترک می کنید، بنا بر این زیارت آن حضرت را رها نکنید تا خدا عمر و روزیتان را زیاد فرماید و هر گاه زیارت آن جناب را ترک کنید خدا از عمرها و روزی هایتان کم می کند، پس پشت سر هم به زیارتش بروید و آن را رها نکنید زیرا حضرت حسین بن علی (علیهما السلام) در نزد خدا و رسولش و نزد حضرت فاطمه و امیر المؤمنین (علیهم السلام) شاهد شما است.

۷- در دسته هفتم روایات مبنی بر فضیلت زیارت کربلا، با نعمتی برتر برای زائر آشنا می شویم که آن قرار گرفتن در اعلی علین است.

قَالَ وَقَالَ (عليه السلام) مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي أَعْلَى عِلِّيْنِ. (وسائل الشيعة؛ ج ۱۴؛ ص ۴۱۷)

هر کس زیارت قبر حسین علیه السلام برود و به حق آن حضرت آگاه باشد خداوند متعال او را در اعلی علین قرار می دهد.

۸- مقام زائر الحسین (علیه السلام) در دسته هشتم روایات همانند کسی است که خداوند متعال را در عرش زیارت کرده است.

۱۹۴۸۰ - ۱- وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُمِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا ع قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِشَطِّ الْفُرَاتِ - كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ. (وسائل الشيعة؛ ج ۱۴؛ ص ۴۱۱)

هر کس قبرابی عبدالله الحسین علیه السلام را در کنار فرات زیارت کند، مانند کسی است که خدای متعال را بالای عرشش زیارت کرده است.

۹- حضرات معصومین (علیهم السلام) در نهمین دسته روایات بحثی جدید در باب زیارت آن کشته فتاده به هامون (علیه السلام) باز می کنند که آن موضوع وجوب این زیارت پر خیر و برکت است و خود در سه بخش پر اهمیت بررسی می شود.

۹-۱- در بخش اول این دسته، امام باقر (سلام الله علیه) زیارت سیدالشهدا (علیه السلام) را برای مومنی که به امامت آن حضرت اقرار می کند «مفترض» می داند.

مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مَتِيلٍ الدَّقَاقُ وَ غَيْرُهُ مِنَ الشُّبُوحِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهِ) قَالَ: مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (عَلَيْهِ السَّلَام) فَإِنَّ إِيْتَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ يَمُدُّ فِي الْعُمُرِ وَ يَدْفَعُ مَدَافِعَ السُّوءِ وَ إِيْتَانَهُ مُفْتَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يُقِرُّ لَهُ بِالْإِمَامَةِ مِنَ اللَّهِ. (تهذيب الأحكام (تحقيق خراسان)؛ ج ۶؛ ص ۴۲)

دستور دهید که شیعیان ما به زیارت قبر حضرت حسین (علیه السلام) بروند، زیرا زیارتش روزی را زیاد و عمر را طولانی می کند و آنچه را که با خود بدی می آورد، از بین می برد و زیارت آن حضرت بر هر مؤمنی که اقرار به امامت حضرتش از طرف حق تعالی دارد واجب است.

۹-۲- حضرت صادق (علیه السلام) در بخش دوم روایات این دسته شأن زیارت شهید غریب (سلام الله علیه) را بالاتر می برند و آن را «فریضه» از جانب خدای تعالی می داند.

وَ عَنْهُ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَانَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ حَجَّ دَهْرَهُ ثُمَّ لَمْ يَزِرِ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ (عَلَيْهِمَا السَّلَام) لَكَانَ تَارِكًا حَقًّا مِنْ حُقُوقِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ) لِأَنَّ حَقَّ الْحُسَيْنِ (سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهِ) فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. (تهذيب الأحكام (تحقيق خراسان)؛ ج ۶؛ ص ۴۲)

اگر یکی از شما تمام عمرش را به حج برود ولی به زیارت حسین بن علی (علیهما السلام) نرود، قطعاً حقّی از حقوق رسول خدا (صلوات الله علیه) را ترک کرده، زیرا حق حسین علیه السلام فرضیه ای است از جانب خداوند متعال که بر هر مسلمانی واجب می باشد.

نکته: شایسته است در این جا به این موضوع اشاره کنیم که اگرچه برخی احادیثی که در کتاب کامل زیارات اثر ابن قولویه ذکر شده جز مراسیل است ولی از آنجا که این نویسنده از اصحاب اجماع زمان خود بوده می توان گفت که مراسیل اش هم جزء مسانید است.

۹-۳- در بخش آخر این دسته امام جعفر صادق (علیه السلام) بالاترین درجه را برای زیارت ابی عبدالله (سلام الله علیه) بیان می کنند و آن را بر هر مرد و زن «واجب» می دانند.

حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّةِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ قَالَتْ قَالَ لِي يَا أُمُّ سَعِيدٍ تَزُورِينَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) قَالَتْ قُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ لِي زُورِيهِ فَإِنَّ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (سلام الله عليه) وَاجِبَةٌ عَلَى الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ. (كامل الزيارات ؛ ص ۱۲۲)

أم سعيد می گوید: امام صادق (علیه السلام) به من فرمودند: ای أم سعيد، آیا قبر حسین (سلام الله علیه) را زیارت می کنی؟ عرض کردم: بله. پس فرمودند: به زیارت آن برو، زیرا زیارت قبر حسین (علیه السلام) بر مردان و زنان واجب است.

نکته: تا اینجا با برخی از مهمترین روایات دسته نهم که مضمون آنها بیانگر اهمیت زیارت سیدالشهدا (علیه السلام) بود، آشنا شدیم، حال در ادامه همین دسته، روایت هایی را ذکر می کنیم که جزئیات بیشتری از چگونگی زیارت را آشکار می کنند.

الف. در روایت نخست حضرت صادق (علیه السلام) به تبیین تعداد دفعات زیارت برای فقیر و غنی در طول یک سال می پردازند.

وَعَنْهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ ابْنِ رَبَّابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: حَقٌّ عَلَى الْغَنِيِّ أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَ فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقٌّ عَلَى الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً. (تهذيب الأحكام (تحقيق خراسان) ؛ ج ۶ ؛ ص ۴۲)

امام جعفر صادق (علیه السلام) فرمودند: بر عهده غنی است که در سال دو مرتبه به زیارت قبر حضرت امام حسین (علیه السلام) برود و بر عهده فقیر است که در سال یک دفعه به زیارت برود.

ب. حضرت ابی جعفر الباقر (علیه السلام) در روایت بعد ثواب زیارت همراه با ترس از وقوع خطرات بیان می دارند.

۵- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادِ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ قَالَ حَدَّثَنَا مُدْلِجٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ (عليه السلام) هَلْ تَأْتِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) قُلْتُ نَعَمْ عَلَى خَوْفٍ وَجَلٍ فَقَالَ مَا كَانَ مِنْ هَذَا أَشَدَّ فَالثَّوَابُ فِيهِ عَلَى قَدْرِ الْخَوْفِ وَمَنْ خَافَ فِي إِيْتَانِهِ آمَنَ اللَّهُ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ وَانْصَرَفَ بِالْمَغْفِرَةِ وَ سَلَّمَتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ وَ زَارَهُ النَّبِيُّ (صلوات الله عليه) وَ دَعَا لَهُ - وَ انْقَلَبَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُ سُوءٌ وَ اتَّبَعَ رِضْوَانُ اللَّهِ ثُمَّ ذَكَرَ الْحَدِيثَ. (كامل الزيارات ؛ النص ؛ ص ۱۲۶)

محمد بن مسلم می گوید: حضرت باقر (علیه السلام) به من فرمودند: آیا به زیارت قبر حسین علیه السلام می روی؟ عرض کردم: بله اما با خوف و هراس. فرمودند: هر قدر در زیارت خوف بیشتر باشد پس ثواب در آن به مقدار خوف و هراس می باشد و هر کس در زیارتش ترسان باشد، خداوند در روز قیامت - روزی که مردم برای پروردگار عالمیان به پا می خیزند - وحشت او را بر طرف می کند و او بخشیده شده بر می گردد و فرشتگان بر او سلام می کنند و پیامبر (صلوات الله علیه) به زیارتش می آیند و برای او دعا می فرمایند و به خاطر نعمت الهی حالش تغییر می کند و از فضلی که هیچ بدی با آن نیست بر خوردار می شود و رضوان خدا نصیبش می گردد.

سه الأمالی (للطوسی) ؛ النص ؛ ص ۵۴

۷۴-۴۳- أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو الطَّيِّبِ الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ النَّحْوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو الْحُسَيْنِ أَحْمَدُ بْنُ مَازِنٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْقَاسِمُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْبَزَّازُ، قَالَ: حَدَّثَنِي بَكْرُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي إِسْمَاعِيلُ بْنُ مِهْرَانَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ) يَقُولُ: إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ (عَلَيْهِمَا السَّلَامُ) عِنْدَ رَبِّهِ (عَزَّ وَ جَلَّ) يَنْظُرُ إِلَى مَوْضِعِ مُعْسِكَرِهِ، وَ مَنْ حَلَّهُ مِنَ الشُّهَدَاءِ مَعَهُ، وَ يَنْظُرُ إِلَى زَوَّارِهِ وَ هُوَ أَعْرَفُ بِحَالِهِمْ وَ بِأَسْمَائِهِمْ وَ أَسْمَاءِ آبَائِهِمْ، وَ بَدَرَجَاتِهِمْ وَ مَنْزِلَتِهِمْ عِنْدَ اللَّهِ (عَزَّ وَ جَلَّ) مِنْ أَحَدِكُمْ بِوَلَدِهِ، وَ إِنَّهُ لَيَرَى مَنْ يَبْكِيهِ فَيَسْتَغْفِرُ لَهُ وَ يَسْأَلُ آبَاءَهُ

(عَلَيْهِمُ السَّلَامُ) أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لَهُ، وَ يَقُولُ: لَوْ يَعْلَمُ زَائِرِي مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ لَكَانَ فَرَحُهُ أَكْثَرَ مِنْ جَزَعِهِ، وَإِنْ زَائِرُهُ لَيَنْقَلِبُ وَمَا عَلَيْهِ مِنْ ذَنْبٍ^۱.

همانا حسین بن علی (علیهما السلام) نزد پروردگارش به جایگاه خیمه گاهش و شهادتی که باوی به شهادت رسیدند می نگرد و به زائرانش می نگرد و حسین (علیه السلام) به حال و نامهای ایشان و نامهای پدرانشان و درجاتشان و جایگاهشان نزد پروردگار متعال، آگاهتر است از هر کدام از شما به فرزندش، و او می بیند کسی را که برایش گریه می کند پس برای او طلب بخشش می نماید و از پدرانش هم می خواهد که برای او طلب بخشش کنند و می گوید اگر زائر من می دانست که خدا چه برایش آماده کرده شادی اش بیشتر از بی تابی اش می شد و همانا زائر حسین (علیه السلام) برمی گردد در حالی که هیچ گناهی بر عهده اش نیست.

پایانی کامل زیارات ؛ النص ؛ ص ۲۹۷

۱۷- حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَالِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع وَ نَحْنُ فِي طَرِيقِ الْمَدِينَةِ نُرِيدُ مَكَّةَ فَقُلْتُ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا لِي أَرَاكَ كَثِيبًا حَزِينًا مُنْكَسِرًا فَقَالَ لِي لَوْ تَسْمَعُ مَا أَسْمَعُ لَشَغَلَكَ عَنْ مُسَاءَلَتِي قُلْتُ وَ مَا الَّذِي تَسْمَعُ قَالَ ابْتِهَالُ الْمَلَائِكَةِ إِلَى اللَّهِ عَلَى قَتْلَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع وَ عَلَى قَتْلَةِ الْحُسَيْنِ ع وَ نَوْحِ الْجَنِّ عَلَيْهِمَا - وَ بُكَاءِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ حَوْلَهُمْ وَ شِدَّةِ حُزْنِهِمْ فَمَنْ يَتَهَنَّأُ مَعَ هَذَا بِطَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ أَوْ نَوْمٍ قُلْتُ لَهُ فَمَنْ يَأْتِيهِ زَائِرًا ثُمَّ يَنْصَرِفُ فَمَتَى يَعُودُ إِلَيْهِ وَ فِي كَمْ يَسْعُ النَّاسُ تَرْكُهُ قَالَ أَمَّا الْقَرِيبُ فَلَا أَقَلَّ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا بَعِيدُ الدَّارِ فَفِي كُلِّ ثَلَاثِ سِنِينَ فَمَا جَازَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولُ اللَّهِ ص وَ قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ وَ لَوْ يَعْلَمُ زَائِرُ الْحُسَيْنِ ع مَا يَدْخُلُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَ مَا يَصِلُ إِلَيْهِ مِنَ الْفَرَحِ وَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ وَ الْأَيْمَةَ وَ الشُّهَدَاءِ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ مِنْ دُعَائِهِمْ لَهُ وَ مَا لَهُ فِي ذَلِكَ مِنَ الثَّوَابِ فِي الْعَاجِلِ وَ الْآجِلِ وَ الْمَذْخُورِ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ لِأَحَبِّ أَنْ يَكُونَ مَا تَمَّ دَارُهُ مَا بَقِيَ وَ أَنْ زَائِرُهُ لِيُخْرِجُ مِنْ رَحْلِهِ فَمَا يَقَعُ فِيْئُهُ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا دَعَا لَهُ فَإِذَا وَقَعَتِ الشَّمْسُ عَلَيْهِ أَكَلَتْ ذُنُوبَهُ كَمَا

^۱ طوسی، محمد بن الحسن، الأمالی (للطوسي) - قم، چاپ: اول، ۱۴۱۴ ق.

تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ وَ مَا تُبْقَى الشَّمْسُ عَلَيْهِ مِنْ ذُنُوبِهِ شَيْئاً فَيَنْصَرِفُ وَ مَا عَلَيْهِ ذَنْبٌ وَ قَدْ رُفِعَ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مَا لَا يَنَالُهُ الْمُتَشَحِّطُ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ يُوَكَّلُ بِهِ مَلَكٌ يَقُومُ مَقَامَهُ وَ يَسْتَغْفِرُ لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الزِّيَارَةِ أَوْ يَمْضِيَ ثَلَاثُ سِنِينَ أَوْ يَمُوتَ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطَوْلِهِ^۲

کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی ؛ ص ۹۰۰

در راه مدینه قصد مکه داشتیم. از حضرت ابا عبد الله علیه السلام پرسیدم: ای فرزند رسول خدا چیست که شما را اندوهگین و محزون و شکسته خاطر می بینم؟ حضرت فرمودند:

آنچه را من می شنوم اگر تو می شنیدی این سؤال را از من نمی کردی. عرض کردم: چه چیز می شنوید؟

حضرت فرمودند: زاری کردن فرشتگان به درگاه خداوند عزّ و جلّ و اظهار بغض نمودن از کشندگان امیر المؤمنین و حضرت امام حسین علیهما السلام و توجه نمودن جن و گریستن فرشتگانی که در اطراف قبر آن حضرت هستند و شدّت حزن ایشان، پس بر چه کسی با این حال طعام یا شراب یا خواب گوارا خواهد بود؟! عرضه داشتیم: کسی که به زیارت آن حضرت بیاید و بعد برگردد چه زمانی باز برای زیارت برگردد؟ و ظرف چند روز بعد دوباره محضر امام علیه السلام برگردد و اساساً مردم تا چند وقت می توانند زیارت حضرتش را ترک کنند؟ حضرت فرمودند:

اما کسانی که قریب و نزدیک قبر مطهر هستند لا اقل ماهی یک بار به زیارت روند و آنان که دور می باشند در هر سه سال یک مرتبه و اگر سه سال گذشت و به زیارت آن جناب نرفتند عاق رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم شده و قطع رحم آن حضرت را نموده اند مگر علّت و سببی داشته باشد. و اساساً زائر حسین علیه السلام اگر بداند که با زیارتش چه سرور و فرحی به رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و امیر المؤمنین علیه السلام و فاطمه سلام الله علیها و ائمه علیهم السلام و شهداء از ماهل بیت وارد شده و او نیز مطلع باشد که از ناحیه دعاء ایشان برایش چه حاصل شده و همچنین واقف باشد از اجر و ثواب دنیوی

^۲ ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات - نجف اشرف، چاپ: اول، ۱۳۵۶ ش.

و اخروی و آنچه برای وی نزد خدا ذخیره گشته هر آینه دوست می دارد که منزلش نزد آن جناب بوده و از آنجا هیچ گاه مفارقت نکرده و پیوسته در حال زیارت حضرتش باشد. و زائر حسین علیه السلام وقتی به قصد زیارت از خانه اش خارج شد سایه اش به چیزی نمی افتد مگر آن چیز برایش دعا می نماید، و هنگامی که آفتاب بر او تابید گناهانش را می خورد همان طوری که آتش هیزم را می خورد، و آفتاب هیچ گناهی را بر او باقی نمی گذارد، بنا بر این از زیارت بر می گردد در حالی که هیچ گناهی بر او نیست و حق تعالی درجه اش را آن قدر مرتفع و عالی می گرداند که آنان که در راه خدا به خون خویش آغشته شده اند به آن دسترسی نداشته و مقام و منزلتشان در حدّ او نمی باشد و خداوند مَنّان فرشته ای را قائم مقام وی نموده که تا بار دیگر وی به زیارت حضرت می آید برایش طلب آمرزش کند یا سه سال از این زیارت بگذرد یا فوت شود.^۳

^۳ ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی - تهران، چاپ: اول، ۱۳۷۷ ش.

منابع و مأخذ

- ابن بابويه، محمد بن علی، عیون أخبار الرضا علیه السلام - تهران، چاپ: اول، ۱۳۷۸ق.
- کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی (ط - الإسلامية) - تهران، چاپ: چهارم، ۱۴۰۷ق.
- ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات / ترجمه ذهنی تهرانی - تهران، چاپ: اول، ۱۳۷۷ش.
- شیخ حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعة - قم، چاپ: اول، ۱۴۰۹ق.
- ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات - نجف اشرف، چاپ: اول، ۱۳۵۶ش.
- نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل - قم، چاپ: اول، ۱۴۰۸ق.
- ابن بابويه، محمد بن علی، پاداش نیکیها و کیفر گناهان / ترجمه ثواب الأعمال - قم، چاپ: اول، ۱۳۸۱ش.
- طوسی، محمد بن الحسن، تهذیب الأحکام (تحقیق خراسان) - تهران، چاپ: چهارم، ۱۴۰۷ق.